

Verkostoituminen järjestöissä 2009

Kirjoittaja ja vastaava tutkija: Raisa Jäntti

Kansi ja taitto: Miska Viitaniemi

Painopaikka: Multiprint Oy, TAMPERE 2009

Julkaisija: Eetinet Oy, Creative Commons Nimi mainittava- lisensillä

Sisällys

1. Esipuhe	5
2. Tiivistelmä	7
3. Vastajien taustatiedot	11
4. Järjestöt	13
5. Järjestöjen yhteistyö	15
6. Verkostoituminen	25
7. Sosiaalinen media	29
8. Muut viestintäkanavat järjestöjen välisessä viestinnässä	33
9. Lopuksi	37

1. Esipuhe

Eetanel Oy tutki suomalaisten järjestöjen verkostoitumista ja verkostoitumisen apuna käytettäviä viestintävälineitä. Tutkimus toteutettiin internetlomakkeella, jonka vastausaika oli 22.4.-18.5.2009. Kutsuja kyselyyn lähetettiin 603 järjestölle ja yhdistykselle. Vastauksia saatiin määräaikana 282.

Tutkimuksella selvitettiin järjestökentän verkostoitumisen ja yhteistyön tapoja, hyötyjä ja kehitystarpeita. Tavoitteena oli saada tietoa järjestöjen kehittämisen avuksi yhdistystoimijoita ja kouluttajia varten. Yhtenä painopistealueena oli kartoittaa sosiaalisen median työkalujen käyttämistä järjestöjen verkostoitumisessa.

Vastaavana tutkijana toimi FM, järjestökouluttaja Raisa Jäntti. Tutkimustulokset julkaistiin Helsingissä lokakuussa 2009.

Kiitokset avusta ja ohjeista Tessa Ekolalle, Ulla Koskivirrälle, Juho Pirhoselle ja Miska Viitaniemelle.

Tutkimuksen käyttäminen

Tämä tutkimus on julkaistu Creative Commons Nimi mainittava- lisenssin alaisena. Tämä tarkoittaa, että saat kopioida, jakaa ja esittää tätä tutkimusta sekä siitä tekemiäsi versioita jos mainitset Eetanel Oy:n nimen tutkimuksen alkuperäisenä tekijänä.

Lisää tietoa Creative Commons- lisensseistä saat osoitteesta creativecommons.fi

Eetanel on yhdistysten ja järjestöjen arjen asiantuntija. Koulutamme, valmennamme ja kehitämme. Luomme Internet-ajan pelivälineitä vapaaehtoistoiminnan tueksi. Kaikki asiantuntijamme haluavat ja osaavat auttaa yhdistyksiä ja järjestöjä ja näiden aktiiveja kehittymään. Vahvuutemme on järjestöjen johtaminen, palveluprosessit, viestintä, oppiminen ja moderni tietotekniikka. Toimintatapamme on ihmiskeskeinen, käytännönläheinen ja laadukas.

2. Tiivistelmä

Eetnet Oy tutki suomalaisten järjestöjen verkostoitumista ja verkostoitumisen apuna käytettäviä viestintävälineitä internetlomakkeella, jonka vastausaika oli 22.4.-18.5.2009. Vastauksia saatiin määräaikana 282.

Tutkimuksella selvitettiin järjestökentän verkostoitumisen ja yhteistyön tapoja, hyötyjä ja kehitystarpeita. Tavoitteena oli saada yhdistystoimijoille ja kouluttajille tietoa järjestöjen kehittämisen avuksi. Yhtenä painopistealueena oli kartoittaa sosiaalisen median työkalujen käyttämistä järjestöjen verkostoitumisessa.

Yhteistyö on järjestöjen arkipäivää: 83 % järjestöistä tekee yhteistyötä toisen järjestön kanssa vähintään kerran kuussa, 60 % joka viikko. Tavallinen yhteistyön väylä on jäsen, joka kuuluu moneen järjestöön. Jäsenen kautta virallista tai säännöllistä yhteistyötä tekee 76 % järjestöistä.

Onnistunutta ja epäonnistunutta yhteistyötä

Järjestöille on monenlaista hyötyä siitä, että niiden jäsenet toimivat muissakin järjestöissä. Vastauksissa toistuvat neljä suurinta hyötyä ovat toiminnan tehostuminen, verkoston luominen, tiedonkulun tehokkuus ja hyöty hallinnossa. Muita hyötyjä ovat esimerkiksi toisen yhdistyksen materiaalien lainaaminen, yhteinen edunvalvonta ja yhteistyö eurovaaleissa.

Onnistuneena pidetään erityisesti sellaista yhteistyötä, joka säästää järjestöjen resursseja. Myös jäsenet kokevat hyötyvänsä järjestöissä toimimisesta. Itselle kertyvää kokemusta järjestötoiminnan eri puolista pidetään hyödyllisenä. **Järjestöissä toimimisesta koetaan olevan hyötyä työelämässä ja järjestötoiminta on tärkeä meriitti työhaastattelussa.**

Järjestöjen yhteiset projektit tuntuvat kaatuvan lähinnä kahdesta syystä: Vaikka yhteistä ideaa kannatetaan, kukaan ei halua ottaa vastuuta tekemisestä. Toisinaan henkilö- tai järjestöristiriidat tulevat yhteistyön tielle.

Toimivat viestintäkanavat

Järjestöjen välisessä viestinnässä toimivat parhaiten henkilökohtaiset tapaamiset, sähköpostilistat, kattojärjestöt ja jäsenet, jotka kuuluvat moniin järjestöihin. Henkilökohtaiset tapaamiset ovatkin yhteydenpidossa suosituimpia kuin mikään viestintäväline sähköpostilistaa lukuun ottamatta. Toimivia ovat myös mm. puhelin, kirjeposti ja verkkosivut. Hyviä henkilösuhteita pidetään avaimena onnistuneeseen kommunikaatioon.

Sosiaalisen median käyttö järjestöissä

Sosiaalisen median käytöllä on selvä suhde vastaajien ikään. 21-30-vuotiaista 76 % ja 31-40-vuotiaista 67 % ilmoittaa, että heidän järjestössään käytetään sosiaalista mediaa. Käyttö on huomattavasti vähäisempää kaikissa yli 40-vuotiaiden ikäryhmissä: 41-50-vuotiailla 27 %, 51-60-vuotiailla 25 % ja yli 60-vuotiailla 19 %.

Kun kaikista järjestöistä 46 %:ssa käytetään sosiaalista mediaa, opiskelijajärjestöistä jopa 85 % käyttää sitä viestinnässään. Keskivertoa enemmän sosiaalista mediaa käyttävät myös poliittiset järjestöt, joista kaksi kolmasosaa ilmoittaa käyttävänsä sitä.

Vähiten sosiaalisen median kanssa ovat tekemisissä urheilu- ja liikuntajärjestöt (10 %), sosiaali- ja terveysalan järjestöt (26 %) ja ammatilliset tai taloudelliset yhdistykset (37 %).

Suurin syy käyttää sosiaalista mediaa on internetviestinnän nopeus ja edullisuus. Nuorimmissa ryhmissä Facebookia pidetään helppona keinona verkostoitua eri asioiden ympärille. Yli 50-vuotiaiden ikä-ryhmissä sen sijaan yhdeksi tärkeimmäksi syyksi mainitaan se, että internetissä kuuluu näkyä. Nuoremmat osaavat ja haluavat käyttää sosiaalisen median luomia mahdollisuuksia virtuaalisten verkostojen luomiseen, kun taas oman järjestön näkyvyyden lisääminen on tärkeämpää yli 50-vuotiaille vastaajille.

Tietoturvaa ei pidetä sosiaalisen median riskinä juuri lainkaan. Selitys saattaa löytyä tiedonkeruun ajankohdasta; vielä keväällä 2009 valtamediassa ei juuri puhuttu Facebookin ym. sosiaalisen median tietoturvariskeistä.

Verkostoitumisen haasteet

Ehdottomasti suurimpana haasteena verkostoitumiselle pidetään sitä, että **aika ei riitä verkostoitumiseen**. Vaihtoehdon on valinnut 65 % vastaajista.

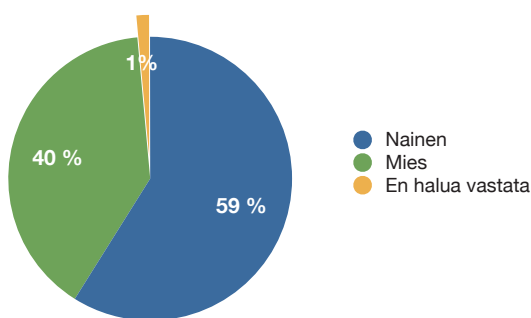
Opiskelijajärjestössä ajan riittäminen on vielä suurempi ongelma kuin muissa järjestöissä; neljä viidesosaa opiskelijajärjestöön kuuluvista vastaajista pitää sitä suurimpana haasteena (muissa järjestöissä 55-66 %).

3. Vastaajien taustatiedot

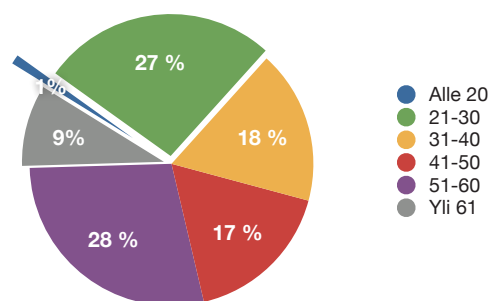
Kyselyyn vastasi yhteensä 282 järjestötoimijaa. Vaikka vastaajia on kaikkialta Suomesta, yhteensä yli 80 % vastaajista on joko Etelä- tai Länsi-Suomesta.

Valtaosa vastaajista toimii yhdistyksessään joko työntekijänä tai johtotehtävissä. Painotus johtuu tutkimuksen lähtökohdasta. Tutkimus esiteltiin vastaajille seuraavasti: ”Vastaaminen vaatii järjestön toiminnan tuntemusta, eli kysely on suunnattu ensisijaisesti luottamushenkilöille ja työntekijöille mutta myös aktiivisille jäsenille.” Kysymyksestä riippuen vain 2-7 % vastaajista ilmoittikin olevansa ns. rivijäseniä. Lähes kaikki vastaajat kuuluvat moneen järjestöön, mikä kertoo, että järjestöjen verkostoituminen aktiivisten jäsenten kautta on arkipäivää.

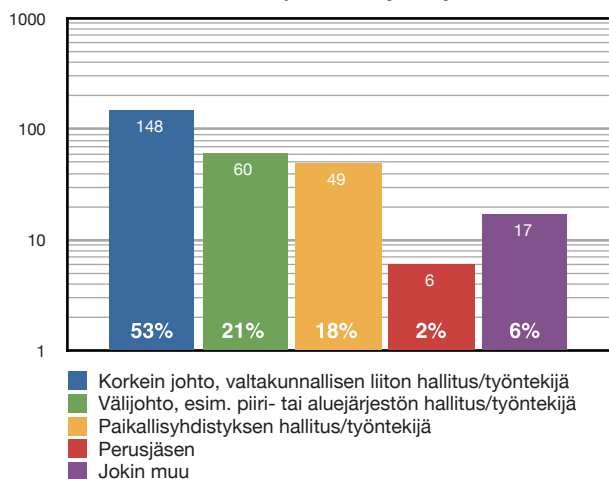
Kuva 1. Vastaajan sukupuoli.

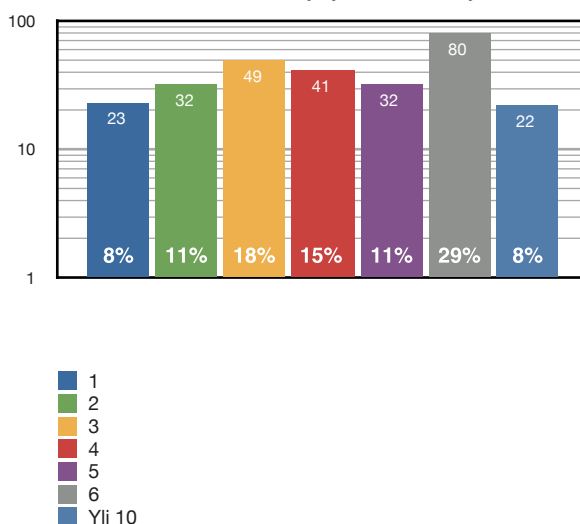
Kuva 2. Vastaajan ikä.

Kuva 3. Vastaajan asema yhdistyksessä.

Kuva 4. Kuinka moneen järjestöön vastaaja kuuluu.

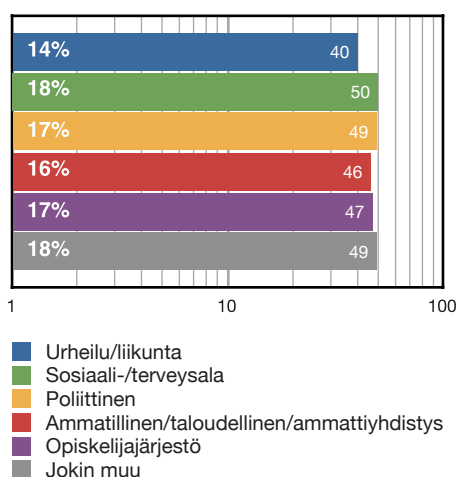
Järjestöjen verkostoituminen aktiivisten jäsenten kautta on arkipäivää.

4. Järjestöt

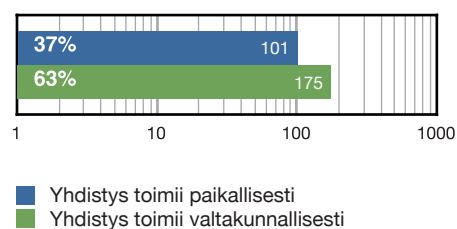
Tulokset painottuvat suurten yhdistysten verkostoitumiseen: 59 %:ssa järjestöistä on yli 1000 jäsentä ja 36 %:ssa yli 8 työntekijää. Osa vastaajista olisikin toivonut, että kokoluokitusta olisi jatkettu yli 5000 jäsenen järjestöille, sillä joissakin järjestöissä on jopa satojatuhansia jäseniä. Jäsenmäärä kertoo myös maantieteellisestä laajuudesta: 63 % järjestöistä on valtakunnallisia.

Osaan järjestötyypeistä kuuluu hyvin vähän vastaajia (kulttuuriyhdistys 9 vastaajaa, uskonnollinen yhdistys 1 vastaaja, ympäristöjärjestö 4 vastaajaa, koulutus- tai sivistysjärjestö 3 vastaajaa ja asukas- tai kyläyhdistys 1 vastaaja). Nämä järjestötyypit on jätetty pois toimialoittain tehdyistä taulukoista, koska tulosten ei voida katsoa olevan yleistettävissä.

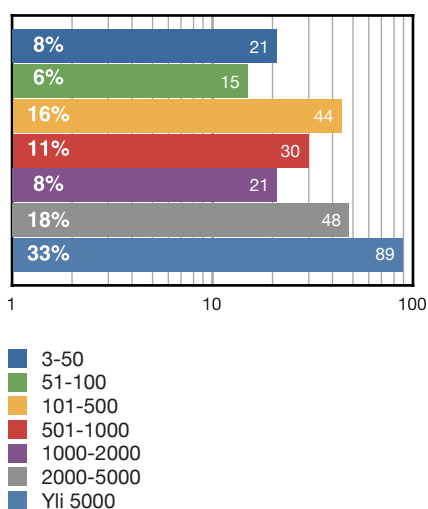
Kuva 1. Yhdistyksen toimiala.

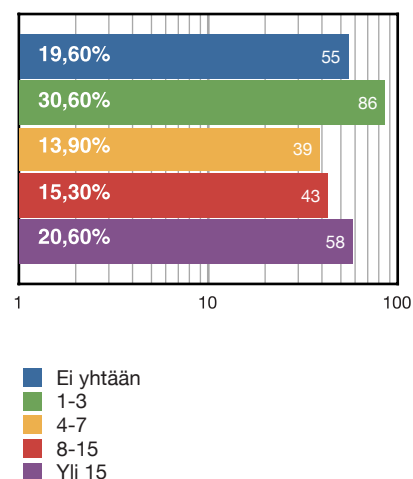
Kuva 2. Yhdistyksen paikallisuus-valtakunnallisuus.

Kuva 3. Yhdistyksen koko, henkilöjäseniä.

Kuva 4. Yhdistyksen koko, palkattuja työntekijöitä.

Tulokset painottuvat suurten yhdistysten verkostoitumiseen.

5. Järjestöjen yhteistyö

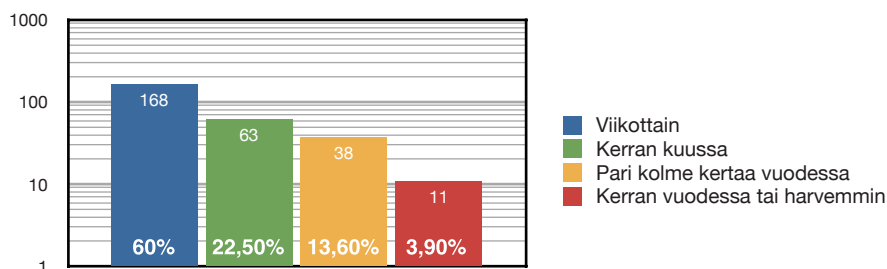
Lähes kaikilla järjestöillä on yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa. Viikoittain yhteistyötä tekee 60 % järjestöistä ja näiden lisäksi kerran kuussa 23 %.

Tavallinen yhteistyön väylä on jäsen, joka kuuluu moneen järjestöön. Jäsenen kautta virallista tai säännöllistä yhteistyötä tekee 76 % järjestöistä. Enimmäkseen tällaista yhteistyötä tehdään järjestön korkeimpaan johtoon kuuluvien kautta (80 %), mutta myös joka kolmannen vastanneen perusjäsenen kautta.

Koska verkostoitumista haluttiin tutkia sekä tietoisena että spontaanina toimintana, arvioita ja avoimia kysymyksiä oli paljon. Näin kerättiin tietoa sellaisestakin yhteistyöstä, jota tapahtuu ilman päätöksiä ja joskus ilman suunnitelmiakin. Esimerkkeinä yhteistyöstä lomakkeessa mainittiin toiminnan järjestäminen yhdessä tai yhteiset toimitilat.

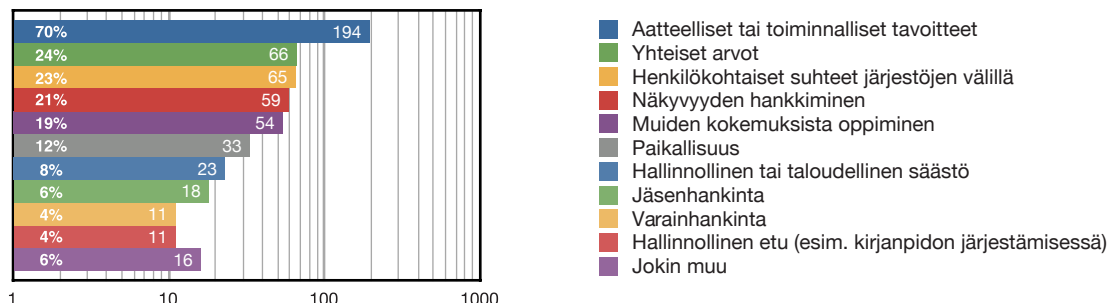
Tavallinen yhteistyön väylä on jäsen, joka kuuluu moneen järjestöön.

Kuva 1. Kuinka usein järjestösi tekee yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa?

Yhteistyön syyt ja tavoitteet

Kuva 2. Tärkeimmät syyt ja tavoitteet järjestöjen välilliselle yhteistyölle

Vastaajia pyydettiin valitsemaan kaksi tärkeintä tavoitetta tai syytä yhteistyölle muiden järjestöjen kanssa. Merkittävimpiä ovat **aatteelliset tai toiminnalliset tavoitteet, järjestöjen yhteiset arvot sekä henkilökohtaiset suhteet järjestöjen välillä ja näkyvyyden hankkiminen.**

Paikallisuus on muihin järjestöihin verrattuna erityisen tärkeä yhteistyön syy opiskelijajärjestöille (28 %). **Muiden kokemuksista oppiminen** merkitsee eniten sosiaali- ja terveystalouden järjestöille (22 %) ja urheilu- tai liikuntajärjestöille (18 %).

Urheilu- tai liikuntajärjestöjen tekemän yhteistyön syyt ja tavoitteet jakautuvat muita järjestöjä laajemmalle – lähes jokaisen vaihtoehdon on valinnut suurempi osuus urheilu- tai liikuntajärjestöjen jäsenistä kuin muiden järjestöjen jäsenistä. Tällaisia syitä ovat: **hallinnollinen tai taloudellinen säästö** (15 %), **varainhankinta** (13 %), **jäsenhankinta** (13 %) ja **hallinnollinen etu** (10 %).

Yhteistyön syyt ja tavoitteet saavat hyvinkin erilaisia painotuksia **vastaajan sukupuolen mukaan**. “Henkilökohtaiset suhteet järjestöjen välillä” on tasan yhtä tärkeä kummallekin ryhmälle (22 %), mutta “Muiden kokemuksista oppiminen”-vaihtoehdon on valinnut 25 % naisista ja 12 % miehistä. Myös “Näkyvyyden hankkiminen” on naisille (25 %) tavallisempi yhteistyön syy kuin miehille (17 %). Naisten vastaukset painottuvat näihin vaihtoehtoihin. Kaikki muut annetut vaihtoehdot ovat miesten mielestä tärkeämpiä kuin naisten.

Tavoitteiden toteutuminen

Parhaiten yhteistyölle asetetuista tavoitteista ovat toteutuneet konkreettiseen yhdessä toimimiseen liittyvät tavoitteet (toteutunut erittäin tai melko hyvin):

Yhteisten poliittisten tai toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen (83 %)

Toiminta on yhdessä monipuolisempaa tai laadukkaampaa kuin yksin (82 %)

Muiden kokemuksista oppiminen (82 %)

Toimintaa on yhdessä enemmän kuin yksin (77 %)

Näkyvyyden saaminen (76 %)

Reilu puolet (53 %) katsoo, että taloudellista säästöä on yhteistyöllä onnistuttu saamaan joko erittäin tai melko hyvin.

Parhaiten ovat toteutuneet konkreettiseen yhdessä toimimiseen liittyvät tavoitteet.

Huonoimmin sen sijaan ovat toteutuneet jäsen- tai varainhankintaan liittyvät tavoitteet (toteutunut joko erittäin hyvin tai melko hyvin):

Jäsenhankinta (37 %)

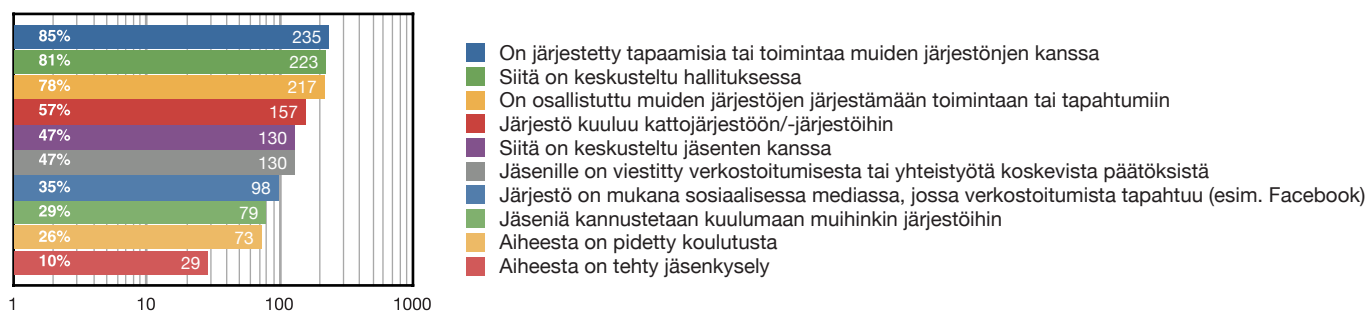
Hallinnollinen etu (37 %)

Varainhankinta (31 %)

Kaikissa huonoimmin toteutuneissa tavoitteissa ”En osaa sanoa”-vastausten määrä on suurempi kuin hyvin toteutuneissa, joten saadusta hyödystä joko ei olla varmoja tai tällaisia etuja ei järjestössä ole lainkaan ajateltu tai tavoitteita asetettu.

Tavoitteiden toteutuminen vaihtelee kuitenkin eri alojen järjestöissä. Vaikka yleisesti varainhankinta vaikuttaa toteutuneen melko huonosti, urheilu- ja liikuntajärjestöistä 44 % ilmoittaa sen onnistuneen erittäin tai melko hyvin. Samoin on jäsenhankinnan laita: urheilu- tai liikuntajärjestöjen jäsenistä 45 %, opiskelijajärjestöistä 43 % ja ammatillisten tai taloudellisten yhdistysten vastaajista jopa 49 % ilmoittaa sen onnistuneen. Hallinnollisen edun saamisen kokee toteutuneen kaksi kolmasosaa urheilu- ja liikuntajärjestöjen vastaajista, mikä on huomattavasti enemmän kuin muissa järjestöissä.

Kuva 3. Kuinka verkostoituminen tuodaan järjestöissä esiin?

Avoimet vastaukset

Kyselylomakkeen avoimilla kysymyksillä haluttiin selvittää mahdollisimman monenlaisia hyötyjä ja haittoja, joita yhteistyöstä on järjestöjen arjessa ollut. Siksi hyödyistä kysyttiin erikseen niin järjestöjen kuin toimijan itsensäkin näkökulmasta. Lisäksi kysyttiin konkreettisia esimerkkejä hyödyllisestä ja epäonnistuneesta yhteistyöstä. Lopuksi vastaajat saivat kertoa, millaista olisi unelmien yhteistyö – mitä tehtäisiin, jos kaikki olisi mahdollista.

Avoimien kysymysten määrä sai osan vastaajista ärsyntyneeseen, koska niihin vastaamiseen kului paljon aikaa. Enemmistö kuitenkin vastasi jokaiseen avoimeen kysymykseen. Kaikki vastaukset antavat tärkeää tietoa ja tuovat esiin asioita, joita muuten olisi ollut vaikea saada selville.

Yhteistyön hyötyjä järjestöille

Vastaajia pyydettiin kertomaan tilanteista, joissa järjestöille on ollut hyötyä siitä, että jäsen toimii useamassa kuin yhdessä järjestössä. Vastauksissa toistuu neljä hyötyä (osassa vastauksista mainitaan useita hyötyjä):

- 1) Toiminnan tehostuminen, esimerkiksi tapahtumat, koulutus, jäsenhankinta (81 kpl – 29 %)
- 2) Verkoston luominen (51 kpl – 18 %)
- 3) Tiedonkulun tehokkuus (41 kpl – 15 %)
- 4) Hyöty hallinnossa, esimerkiksi sääntöjen suunnitteleminen, rahoituksen hankkiminen (17 kpl – 6 %)

Muihin asioihin liittyviä vastauksia tuli yhteensä 15 kpl. Vastaukset sisältävät sellaisia hyötyjä kuin **toisen yhdistyksen materiaalien lainaaminen, yhteinen edunvalvonta ja yhteistyö eurovaaleissa**.

Esimerkkejä vastauksista (lainauksia on muokattu tunnistamisen estämiseksi ja ydinasian esiin tuomiseksi):

1) Toiminnan tehostuminen (esim. tapahtumat, koulutus, jäsenhankinta) (81 kpl)

- ”Olen käynyt toisen yhdistyksen koulutuksessa ja voinut sen jälkeen tarjota oman järjestöni puitteissa vertaisryhmätyyppisen kurssin.”
- ”Olen benchmarkannut toisista järjestöistä paljon ideoita muihin järjestöihini (esim. trainers poolin kehittäminen).”
- ”Tapahtumien järjestämiseen liittyvät käytännön asiat: esim. tiedän keneltä voi varata kokouspaikan ja tarjoilun, jos olen jo toisessa yhdistyksessä todennut paikan hyväksi.”
- ”Kokemusten jakaminen on tärkeää, ettei kaikkea tarvitse keksiä paikallisesti uudestaan. Erilaisten kampanjoiden toteuttamisideat ovat olleet hyvin samankaltaisia, on kysymyksessä sitten poliittinen tai kansalaisjärjestö. Näin ollen niiden kokemuksista on ollut kaikille yhdistyksille hyötyä.”
- ”Järjestöt joiden jäsenten ikä on rajattu. Toisen ylärajan tullessa vastaan toinen voi hyötyä esim. jäsenhankinnassa.”
- ”Tapahtumissa/tilaisuuksissa toisen ammattitaidon hyödyntäminen ja päällekkäisten tehtävien pois-sulkeminen (=ajankäytön tehostaminen).”

“On yleensäkin helpompi ottaa yhteyttä toisiin ihmisiin yli järjestörajojen, kun tuntee jonkun henkilökohtaisesti.”

2) Verkoston luominen (51 kpl)

- ”On syntynyt konkreettisia yhteistyöhankkeita ja -kampanjoita.”
- ”On yleensäkin helpompi ottaa yhteyttä toisiin ihmisiin yli järjestörajojen, kun tuntee jonkun henkilökohtaisesti. Pystyy myös hälventämään ennakkoluuloja ja väärinkäsityksiä toisia järjestöjä kohtaan.”
- ”Poliittinen toiminta tarvitsee tuekseen laajan verkoston. Laajat henkilökohtaiset suhteet ovat aina hyödyksi.”
- ”Selkeän tiedonkulun ja tuttavuuden vuoksi, olemme muutaman järjestön kanssa voineet yhdistää voimiamme ja käyttää synergiaa hyväksi, esim. olemme järjestäneet yhteisiä seminaareja, tapahtumia ja leirejä, esim. vanhuksille ja nuorille.”

3) Tiedonkulun tehokkuus (41 kpl)

- ”Tieto kulkee paremmin järjestöltä toiselle. On esimerkiksi valtavasti tilaisuuksia ja kampanjoita, joista tiedotetaan vain tietyille järjestöille, vaikka toisillekin voisi olla niistä iloa. Yhteistyö on myös valtaa. Useampaa järjestöä kuunnellaan paremmin kuin yhtä.”
- ”Verkostoituminen lisää kaikkien osapuolien tietämystä. Avoimuudella saa vaihtona yhdestä ideasta aina vähintään saman, mutta yleensä enemmänkin takaisin.”
- ”Tiedon kulku ja ‘lobbaus’. Yhden yhteisön tekemiset toisille kulkevat luonnollisemmin henkilöiden kautta kuin tiedotteiden tms. virallisten kanavien.”

“Avoimuudella saa vaihtona yhdestä ideasta aina vähintään saman, mutta yleensä enemmänkin takaisin.”

4) Hyöty hallinnossa, esim. sääntöjen suunnitteleminen, rahoituksen hankkiminen (17 kpl)

- ”Olen osannut kertoa esim. millaiset projektit on vastaavan tyyppisessä järjestössä saaneet RAY:n rahoituksen.”
- ”Esim. kokouskäytänteiden järkevöittäminen, byrokratian tuntemus.”
- ”Eriolaisten lakien ja määräysten muuttumisen yhteydessä tiedon jakaa eri organisaatioiden kanssa.”

Hyötyjä järjestötoimijoille itselleen

Vastaajilta kysyttiin myös, millaisissa tilanteissa heille itselleen on ollut hyötyä siitä, että he toimivat monessa eri järjestössä. Hyötyä on vastauksissa ajateltu lähinnä järjestössä toimimisen kautta, joten vastaukset ovat hyvin samankaltaisia kuin kysyttäessä järjestöjen saamaa hyötyä. **Enemmistö ei mainitse suoraan henkilökohtaisia hyötyjä** - sen sijaan kerrotaan, että on saatu näkökulmaa puheenjohtajan työhön tai päästy tapaamaan ihmisiä, joihin järjestössä halutaan vaikuttaa.

“Eri järjestöt laajentavat maailmankuvaa, estävät leipiintymisen ja vähentävät sisäpiiriytymistä.”

Kaksi toistuvaa sanaa ovat ‘kokemus’ ja ‘tieto’ – tiedonkulku järjestöjen välillä on sujuvaa, kun jäsen kuuluu moneen järjestöön, mutta myös itselle kertyvää kokemusta järjestötoiminnan eri puolista on pidetty tärkeänä hyötynä.

- ”Pysyn ammattiliittojen kautta kärryillä, mitä tapahtuu työmarkkinoilla ja osaan pitää kiinni oikeuksistaani.”
- ”Saan tietoa eri näkökulmista ja eri tahoilta.”
- ”Kertynyt hiljainen tieto auttaa monessa hankalassa tilanteessa, tietää miten toimia.”

Yksi vastaaja kertoo myös järjestötoimijoiden välisten keskustelujen olevan tärkeitä toiminnan paineiden purkamisessa ja motivaation ylläpitämisessä:

- ”Eri järjestöt laajentavat maailmankuvaa, estävät leipiintymisen ja vähentävät sisäpiiriytymistä, olen myös löytänyt seuraajia luottamustoimiini toisista järjestöistä. Ideoiden ja käytäntöjen vaihto helpottaa rutiineja ja tuo iloa ja motivaatiota. Vertaistukea voi hakea toisesta järjestöstä toisen aiheuttamiin paineisiin.”

Mielenkiintoista on, että järjestöissä toimimisesta koetaan olevan hyötyä työelämässä. Järjestöissä tehtävää verkostoitumista pidetään siis merkittävänä asiana myös henkilökohtaisesti. Järjestötoiminta on ollut monelle avain työpaikkaan tai ainakin tärkeä meriitti työhaastattelussa. Järjestöissä opittuja taitoja on myös pidetty tärkeänä työpaikalle mukana kulkevana pääomana. 19 vastaajaa (6,7 %) kertoi joko saaneensa järjestötyön kautta työpaikan tai todellista hyötyä palkkatyössään (määrään vaikuttaa se, että moni vastaajista on työssä järjestössä).

- “Tapaan monenlaisia vaikuttajia ja luon verkostoitumista omaa tulevaisuutta ajatellen.”
- “Tiedän paremmin (erittäin hyvin) miten järjestöt ja järjestökenttä toimii. Paremmat mahdollisuudet työelämässä.”
- “Olen saanut työpaikkoja aktiivisuudella. Myös verkostoituminen ja suhteet eri paikkoihin ovat mahdollistaneet hyviä yhteistyökuvioita.”
- “Olen järjestöaktiivisuuden kautta saanut hyvää työkokemusta joka on varmasti auttanut uralla. Olen myös oppinut tuntemaan paljon ihmisiä, joiden kanssa yhteistyö on jatkunut vuosien mittaan vaikka toimet ja teemat vaihtuisivat.”
- “Oman uran edistäminen ja työpaikan saanti.”
- “Järjestökokemus oli työnsaannissa todella tärkeä juttu. Järjestötoiminnasta tutustuu ihmisiin, joihin törmää myös myöhemmin muissa järjestöissä ja työelämässä. Poikkitieteellinen ajatustenvaihto on mitä parasta materiaalia aivoriikkiin. Järjestötoiminta kasvattaa mm. sosiaalisia taitoja, esiintymistaitoa, kokoustaitoa ja tapahtumanjärjestämistaitoja.”

“Järjestökokemus oli työnsaannissa todella tärkeä juttu.”

Muutama vastaaja kertoo myös täysin henkilökohtaisista eduista:

- “Saan erilaisia etuja, mm. hotelliketjuissa alennuksia ja bensiinin tankkauksessa yms. Ei tarvitse aina käyttää samaa ketjua, vaan voi valita mikä kulloinkin on sopivin.”
- “Olen päässyt paikoille, joihin muuten ei olisi ollut asiaa ilman toisen järjestön tukea.”

Esimerkkejä toteutuneesta yhteistyöstä – onnistumisia ja epäonnistumisia

Hyödyllisenä yhteistyönä järjestöissä pidetään erityisesti sellaista toimintaa, joka **säästää järjestöjen resursseja**; yksin ei tarvitse maksaa koko tapahtuman tai koulutuksen järjestämistä, ja osalla järjestöistä on ollut jopa yhteinen ehdokas vaaleissa.

- “Tapahtumien järjestämisessä konkreettisesti tulee kustannussäästöä, kun tapahtuman kulut jaetaan.”
- “Tapahtumien järjestäminen monipuolisempaa ja tehokkaampaa, tapahtumien järjestäminen muilla paikkakunnilla helpompaa. Yhteisen viestinnän kautta tavoitetaan myös suurempi määrä kävijöitä.”

Yhteistyöllä on onnistuttu myös **tehostamaan jäsenten edunvalvontaa ja hankkimaan rahoitusta**.

- “Yhteistyö esim. ampumaharrastusfoorumissa on jännevöittänyt siinä mukana olevien järjestöjen edunvalvontaa.”
- “Rahoituksen saaminen toimintaan, koska on suurempi joukko hakemassa.”
- “Opetusministeriön positiivinen suhtautuminen.”
- “Lakialoite saatu läpi eduskunnassa.”

Yhteistyöllä on **toteutettu konkreettisia hankkeita**. Yhdessä julkaistava lehti tehostaa tiedon kulkua, ja osalle järjestöistä jäsenhankintakin yhteistä.

- “Tietoa sisältävän hyvälaatuisen dokumentin tuottaminen DVD:lle.”
- “Yhteiset tilaisuudet, yhteinen kerhohuoneisto, lehti, toimisto, tapahtumia ja tempauksia.”
- “Yhteinen nuorten sosiaalisen median suunnittelu ja toteutus. Rahat myös yhteisrahoituksena.”
- “Toinen järjestö tarjoaa jäsenetuna meidän järjestömme jäsenyyttä. Tämä on lisännyt molempien järjestöjen jäsenmäärää.”

Esimerkkejä epäonnistuneesta yhteistyöstä saatiin vähemmän kuin onnistuneesta – tämä kertoo hyvää yhteistyön toimivuudesta. Järjestöjen yhteiset projektit tuntuvat kaatuvan lähinnä kahdesta syystä: Vaikka yhteistä ideaa kannatetaan, **kukaan ei halua ottaa vastuuta tekemisestä**. Toisinaan **henkilö- tai järjestöristiriidat tulevat yhteistyön tielle**.

“Mitä enemmän tekijöitä sitä suuremmalla todennäköisyydellä hallinta pettää, vastuu etääntyy ja seurauksia ei arvioida tarkoin.”

Vastuunpakoilua ja sitoutumisen puutetta käsiteltiin 24 vastauksessa.

- “Toinen järjestö on alussa ollut motivoitunut, mutta kun yhteistyö onkin vaatinut ajallisia panoksia (ts. henkilöiden työtunteja), motivaatio on laskenut ja yhteistyön kannattelu on jäänyt omille harteille.”
- “Tapahtumissa kaikki eivät hoida omaa vastuutaan, jolloin asiat eivät tahdo sujua toivotunlaisesti ja tasapuolisesti.”
- “Järjestettiin iso, monen järjestön välinen tapahtuma yhteiselle kohderyhmälle. Yksi järjestö otti päävastuun taloudenhoidosta, tapahtui räikeä arviointivirhe ja kaikki joutuivat maksamaan. Mitä enemmän tekijöitä sitä suuremmalla todennäköisyydellä hallinta pettää, vastuu etääntyy ja seurauksia ei arvioida tarkoin.”
- “Yhteistyöaloite kuivui kasaan toisen järjestön passiivisuuden vuoksi.”
- “Muutamia kertoja on käynyt niin, että ensin on innokkaasti lupauduttu osallistumaan esim. jollekin matkalle. Mutta sitten kun matkalle olisi pitänyt ilmoittautua, ei sitoutumista enää ole löytynytkään ja matka on pahimmassa tapauksessa jouduttu peruuttamaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi.”

Henkilö- tai järjestöristiriidat ilmenevät kahdella tavalla: Joskus ajatus yhteistyöstä kaatuu jo ideatasolla, koska yhteistä tavoitetta ei pystytä määrittelemään. Ikävä kyllä järjestöt myös kilpailevat keskenään silloin, kun pitäisi vetää yhtä köyttä. (4 vastausta käsittelee henkilöristiriitoja, 7 järjestöjen välistä kilpailua ja 13 ongelmaa yhteisen tavoitteen asettamisessa).

- “Jäsenkalastelua tapahtuu.”
- “Yhtenä ongelmana esiin nousee järjestöjen välinen kilpailu. Yhteistyön sijasta aletaankin varastaa ideoita tai jopa jäseniä toiselta järjestöltä.”
- “Yhteiset kampanjat - toinen varastaa idean ja toteuttaa sen pari viikkoa aikaisemmin.”
- “Koulutusyhteistyö. Suunnittelu yhdessä, mutta toinen järjestö otti omikseen ja korjasi kunnian. Tiedon panttaamista käytetään vallan välineenä. Jätetään tapahtumaohjelmasta toisen järjestön nimi pois.”
- “Toisella osapuolella ei ollut tarvetta yhteistyöhön, meidät koettiin kilpailijaksi.”
- “Yhteisen tapahtuman järjestämiseen liittyi paljon henkilöristiriitoja ja menettelytapariitoja, jotka johtivat joiden luottamushenkilöiden luopumiseen ja vuosia kestäneisiin henkilöriitoihin.”
- “Yhteisiin tavoitteisiin/linjauksiin ei olla päästy.”

“Yhteistyön sijasta aletaankin varastaa ideoita tai jopa jäseniä toiselta järjestöltä.”

Unelmien yhteistyö

Vastaajien haaveet parhaasta mahdollisesta yhteistyöstä, jota toisen järjestön kanssa voitaisiin tehdä, ovat hyvin samanlaisia kuin kertomukset hyvin onnistuneesta yhteistyöstä. Unelmien yhteistyö toisi järjestöön lisää jäseniä ja rahaa, jakaisi koulutuksen kautta tietoja ja taitoja järjestöstä toiseen ja tehostaisi vielä jäsenten edunvalvontaakin. **Yhteisten tapahtumien järjestämistä pidetään erityisen tärkeänä**, koska se mahdollistaa näkyvyyden lisäämisen kaikille, mutta säästää yksittäisen järjestön rahoja jakamalla kulut useamman toimijan kesken.

- ”Esimerkiksi koulutuksessa se, kun molemmilla yhteistyöjärjestöillä on joku hyvä koulutusohjelma, ei kummankaan tarvitse keksiä pyörää uudestaan vaan molemmat voivat hyödyntää toistensa osaamista.”
- ”Yhteiset tavoitteet, molempien painoarvo kasvaisi, selvä työnjako, jossa eri järjestöt täydentävät toisiaan. Kukaan ei pyrkisi hyötymään toisen rahoista / nimestä tai haluaisi salata mukana olevien järjestöjen nimiä mistään syystä. Tekisimme selkeän projektin tai pitkäjänteistä yhteistyötä jossa vaihtaisimme jatkuvasti kokemuksia: molemminpuolinen oppimisprosessi.”
- ”Yhteiset tapahtumat, jolla olisi suurta mediahuomiota. Tai edunvalvonnallisella puolella jotain joka tuo oman järjestön näkemyksen paremmin näkyviin ja huomioon otetuksi esim. kunnallispolitiikassa tai valtakunnallisessa politiikassa.”
- ”Jäsenhankinnan ja tiedottamisen tiukka yhtenäistäminen, kaikkien yhdistysten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat muodostavat verkoston, joka säännöllisillä tapaamisilla ja sosiaalisella medially pitää toisensa tietoisina tekemisistään ja jakaa tietoa ja ideoita. Verkoston kautta etsitään yhteiset vastuutiimit hoitamaan koko verkoston tiedotus ja potentiaalisista jäsenistä vinkkaaminen.”

Verkostoituminen itsessään ei kuitenkaan ole onnistumisen taie. Toisinaan löyhemmät yhteistyön muodot toimisivat vastaajien mielestä paremmin.

- ”Aatteellisissa järjestöissä toimiville keskustelu toisen arvomaailman edustajien kanssa on usein virkistävää ja henk.koht. motivoivaa - kaikki yrittävät muuttaa maailmaa, mikä on vaikea tehtävä. Ei aina tarvitse olla organisoitua tapahtumaa ja koulutusta vaan yhdessäolo on usein inspiroivaa.”
- ”Konkreettinen yhteistyö, jossa ei verkostoiduta itseisarvoisesti, mikä on vain turhauttavaa.”

6. Verkostoituminen

Verkostoituminen ja tutkimuksen tavoitteet määriteltiin kyselylomakkeessa seuraavasti:

”Verkostoitumisella tarkoitetaan organisaatioiden ja niissä toimivien ihmisten välisiä pidempiaikaisia suhteita. Verkostoitumista syntyy yksilö- ja organisaatiotasolla.

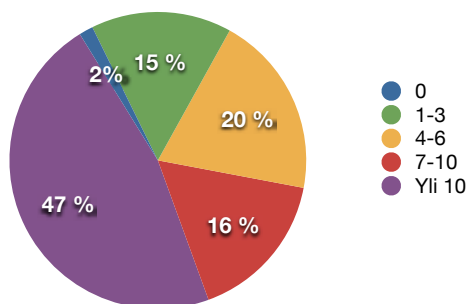
Haluamme tällä kyselyllä tutkia sekä järjestöjen virallista että spontaania verkostoitumista. Epäviraalisen verkostoitumisen mittaaminen on hankalaa, ja siksi joissakin kysymyksissä ei edes etsitä täsmällistä tietoa. Riittää, että esitöt pyydetty arviot parhaasi mukaan.”

Kuten taustatiedoista ilmenee, useimmat kyselyyn vastanneet kuuluvat moneen järjestöön. Kyselyyn he ovat vastanneet pääasiassa yhden järjestön jäsenenä. Suurimpia järjestöjen toimialoja ovat sosiaali- ja terveysala, poliittinen yhdistys, opiskelijajärjestö, ammatillinen, taloudellinen tai ammattiyhdistys ja urheilu- tai liikuntajärjestö.

Vastaajilta kysyttiin myös, mihin muihin järjestöihin he kuuluvat tai missä he toimivat. Näiden järjestöjen toimialoja ovat pääasiassa:

- Ammatillinen, taloudellinen tai ammattiyhdistys (61 %)
- Poliittinen (44 %)
- Urheilu ja liikunta (33 %)
- Sosiaali- ja terveysala (27 %)
- Kulttuuri (27 %)
- Opiskelijajärjestö (25 %)

Kuva 1. Kuinka monen järjestön kanssa yhteistyötä tehdään?

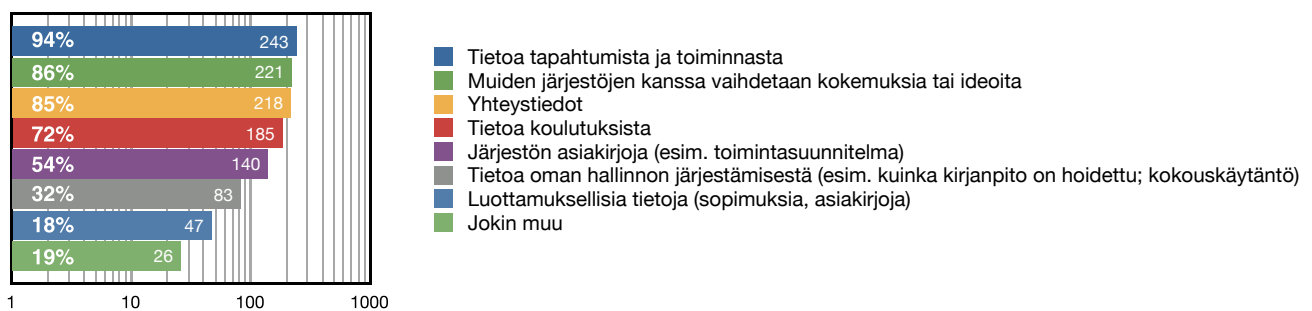

Yhteistyöjärjestöjen määrässä lomakkeen vastauksista on otettu huomioon vain hallituksen jäsenten tai järjestön työntekijöiden vastaukset, sillä rivijäseniä vastanneista oli vain 21 (7,5 %). Hallituksen jäsenille ja työntekijöille kysymys oli muotoiltu: ”Kuinka monen järjestön kanssa järjestönne tekee virallista yhteistyötä (yhteistyöasioita on käsitelty asiakirjoissa tai kokouksissa)?” Lähes kaikki järjestöt tekevät tällaista yhteistyötä jonkun toisen järjestön kanssa.

Yhteistyökumppaneiden määrä kasvaa järjestön koon mukana. Mitä enemmän jäseniä tai mitä enemmän palkattuja työntekijöitä järjestöllä on, sitä enemmän sillä on myös yhteistyökumppaneita.

Yhdistyksen toimiala ei juuri vaikuta yhteistyökumppaneiden määrään. Jokaisella toimialalla enemmistö vastaajista ilmoittaa, että yhteistyötä tehdään yli 10 järjestön kanssa.

Kuva 2. Millaista tietoa muille järjestöille jaetaan?

Muut yhteistyökumppanit

Vaikka kyselyssä keskityttiin yhdistysten keskinäiseen verkostoitumiseen, vastaajilta kysyttiin myös yhteistyön määrästä yritysten ja julkisen sektorin kanssa. Eniten yhteistyötä (paljon tai jonkin verran) yritysten kanssa tekevät:

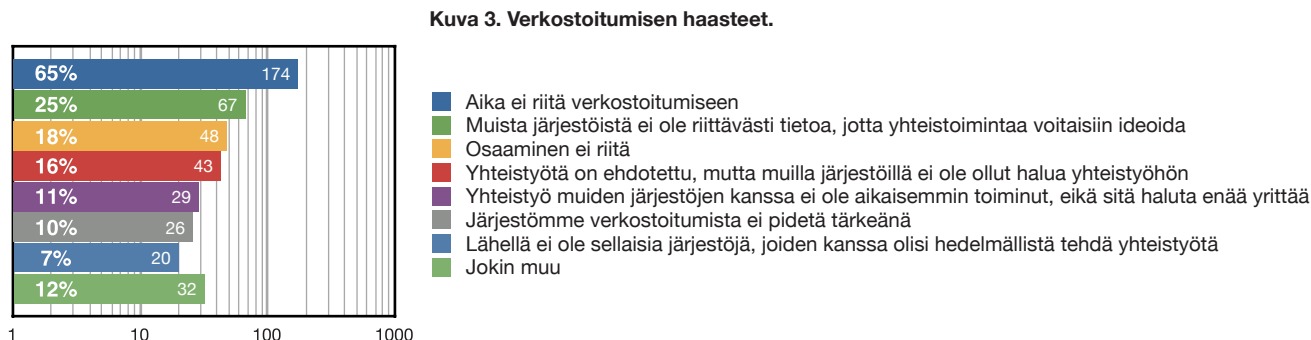
- ammatilliset, taloudelliset tai ammattiyhdistykset (71 %)
- sosiaali- ja terveysalan järjestöt (65 %)
- urheilu- tai liikuntajärjestöt (63 %)

Vähiten yhteistyötä yritysten kanssa tekevät poliittiset järjestöt (22 %).

Kaikki järjestöt tekevät paljon tai jonkin verran yhteistyötä julkisen sektorin organisaatioiden kanssa:

- poliittiset järjestöt (88 %)
- sosiaali- ja terveysalan järjestöt (88 %)
- ammatilliset, taloudelliset tai ammattiyhdistykset (86 %)
- urheilu- tai liikuntajärjestöt (86 %)
- opiskelijajärjestöt (82 %)

Verkostoitumisen haasteet

Ehdottomasti suurimpana haasteena pidetään sitä, että **aika ei riitä verkostoitumiseen**. Vaihtoehdon on valinnut 65 % vastaajista. Ero toiseksi suurimpaan haasteeseen, ”Muista järjestöistä ei ole riittävästi tietoa, jotta yhteistoimintaa voitaisiin ideoida”, on suuri - sen on valinnut vain 25 % vastaajista.

Verkostoitumisen haasteet ovat erilaisia eri alojen järjestöissä. Opiskelijajärjestössä ajan riittäminen on vielä suurempi ongelma kuin muissa järjestöissä; neljä viidesosaa opiskelijajärjestöön kuuluvista vastaajista pitää sitä suurimpana haasteena (muissa järjestöissä 55-66 %). Poliittisissa järjestöissä 21 % on valinnut vaihtoehdon ”järjestössämme verkostoitumista ei pidetä tärkeänä.” (muissa järjestöissä 4-13 %). Poliittisessa järjestössä toinen muita järjestöjä suurempi haaste on osaamisen puute, 28 % pitää sitä haasteena. Urheilu- ja liikuntajärjestöt nousevat kuitenkin rinnalle 26 %:lla vastauksista (muissa järjestöissä 4-18 %).

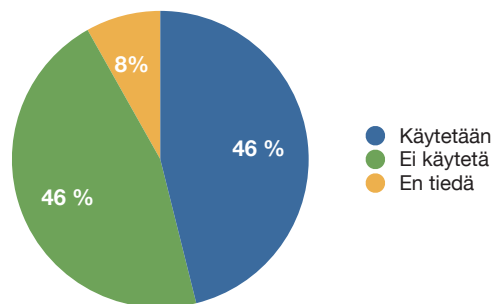
Vastaajien ikä vaikuttaa haasteellisina pidettyihin asioihin jonkin verran. Kun suurimpana haasteena kaikissa ikäryhmissä yhtä lukuun ottamatta pidetään sitä, että aika ei riitä verkostoitumiseen, vain yli 60-vuotiaiden vastaajien ryhmässä suurimmaksi haasteeksi nousee se, että osaaminen järjestössä ei riitä.

Ehdottomasti suurimpana haasteena pidetään sitä, että aika ei riitä verkostoitumiseen.

7. Sosiaalinen media

Sosiaalinen media määriteltiin kyselyssä seuraavasti: ”Sosiaalisella medialla tarkoitetaan erilaisten verkkoteknologioiden kautta muodostuvia yhteisöjä ja niissä tapahtuvaa sisältöjen jakamista. Esimerkkejä ovat mm. Facebook, IRC-yhteisöt ja blogit.”

Kuva 1. Sosiaalisen median käyttö järjestöissä.

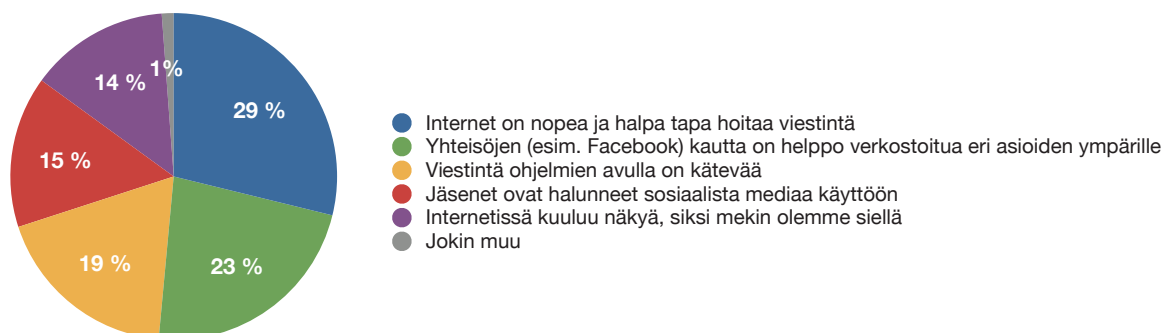
Sosiaalisen median käyttö vähenee odotetusti vastaajien iän kasvaessa, vaikka 36 %:ssa vastaajien järjestöistä toiminnan kohdeikäryhmää ei ole määritelty (ja siten järjestöissä voi toimia hyvinkin eri-ikäisiä jäseniä vastaajan iästä riippumatta).

Vastaajan ikä:	Sosiaalista mediaa käytetään:
21-30 (N=75)	76 %
31-40 (N=49)	67 %
41-50 (N=48)	27 %
51-60 (N=79)	25 %
Yli 60 (N=26)	19 %
Kaikki (N=282)	46 %

Sosiaalisen median käyttö vaihtelee huomattavasti myös eri alojen yhdistyksissä.

Yhdistyksen toimiala:	Sosiaalista mediaa käytetään järjestössä:
Urheilu ja liikunta (N=40)	10 %
Sosiaali- ja terveysala (N=50)	26 %
Ammatillinen, taloudellinen tai ammattiyhdistys (N=46)	37 %
Poliittinen (N=49)	67 %
Opiskelijajärjestö (N=47)	85 %
Kaikki (N=282)	46 %

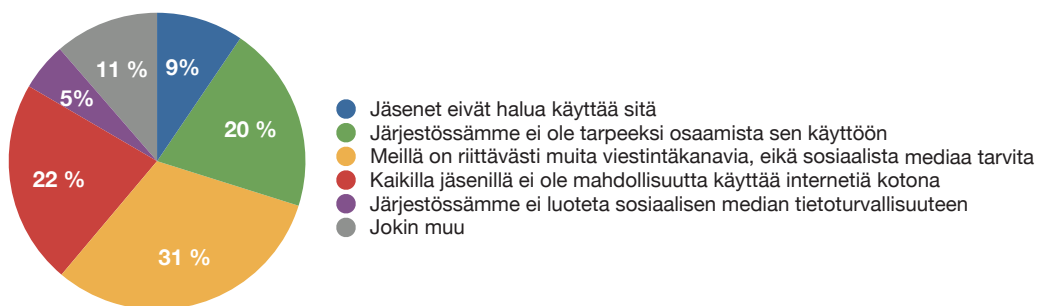
Kuva 2. Miksi sosiaalista mediaa käytetään?

Sosiaalista mediaa käyttävien järjestöjen toimijoita pyydettiin valitsemaan 1-3 tärkeintä syytä sosiaalisen median käyttöön.

Vaikka internetviestinnän nopeus ja edullisuus on kaikissa ikäryhmissä tärkeä syy käyttää sosiaalista mediaa, muut syyt vaihtelevat. Nuorimmissa ryhmissä (21-40-vuotiaissa) **Facebookia pidetään helppona keinona verkostoitua eri asioiden ympärille**. Yli 50-vuotiaiden ikäryhmissä sen sijaan yhdeksi tärkeimmäksi syyksi mainitaan se, että **internetissä kuuluu näkyä**. Vaikuttaakin siltä, että nuoremmille on luonnollista käyttää sosiaalisen median luomia mahdollisuuksia virtuaalisten verkostojen luomiseen, kun taas oman järjestön näkyvyyden lisääminen on tärkeämpää yli 50-vuotiaille vastaajille.

Kuva 3. Miksi sosiaalista mediaa ei käytetä?

Mielenkiintoista on, ettei tietoturvaa pidetä sosiaalisen median riskinä juuri lainkaan.

Niitä, joiden järjestössä ei käytetä sosiaalista mediaa, pyydettiin valitsemaan 1-3 syytä siihen, miksi sosiaalista mediaa ei käytetä. Mielenkiintoista on, ettei tietoturvaa pidetä sosiaalisen median riskinä juuri lainkaan. Selitys saattaa löytyä tutkimuksen tietojenkeruujankohdasta; vielä keväällä 2009 valtamediassa ei juuri puhuttu Facebookin ym. sosiaalisen median tietoturvariskeistä.

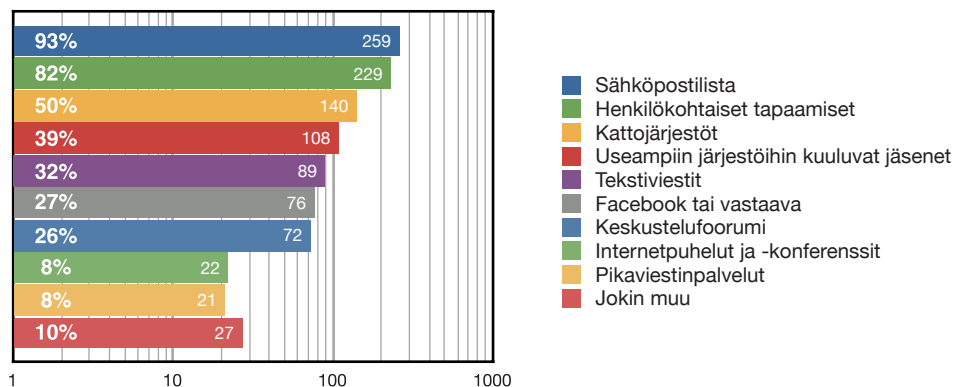
Myös syyt sosiaalisen median käyttämättömyyteen vaihtelevat ikäryhmittäin. Kaikissa yli 40-vuotiaiden ikäryhmissä yksi tärkeimmistä syistä on "Kaikilla jäsenillä ei ole mahdollisuutta käyttää internetiä kotona." Yli 60-vuotiasta vastaajista jopa 61 % on valinnut tämän vaihtoehdon.

8. Muut viestintäkanavat järjestöjen välisessä viestinnässä

Sähköpostilista on tärkein viestintäväline järjestöjen välisessä yhteydenpidossa. Henkilökohtaiset tapaamiset ovat miltei yhtä tärkeitä - ne ohittavat sähköpostilistaa lukuun ottamatta kaikki viestintävälineet. Useampaan järjestöön kuuluvat jäsenetkin ovat tärkeämpiä viestintäkankavia kuin esim. Facebook, keskustelufoorumit tai pikaviestinpalvelut. Vaihtoehtojen ulkopuolelta listattiin lisäksi mm. puhelin, kirjeposti ja verkkosivut ja kirjeet.

Vähiten käytettyjä ovat pikaviestinpalvelut ja internetpuhelut, eli sellaiset internetpohjaiset palvelut, jotka vaativat keskustelijoiden yhtäaikaista läsnäoloa tietokoneen ääressä, jotta viestintä toimii.

Kuva 1. Järjestöjen välisessä viestinnässä käytetyt viestintäkanavat.

Järjestöjen välisessä viestinnässä näyttävät toimivan parhaiten henkilökohtaiset tapaamiset, sähköpostilistat, kattojärjestöt ja jäsenet, jotka kuuluvat moniin järjestöihin.

Viestintäkanavien toimivuus

Järjestöjen välisessä viestinnässä näyttävät toimivan parhaiten henkilökohtaiset tapaamiset, sähköpostilistat, kattojärjestöt ja jäsenet, jotka kuuluvat moniin järjestöihin. Huonoimmin toimiviksi listataan ne kanavat, joita edellisen kysymyksen mukaan ei juuri edes käytetä.

Vastaajien ikä ei juuri muuta viestintäkanavien toimivuutta – tosin Facebook tai vastaava palvelu koetaan nuoremmissä ikäryhmissä toimivaksi, kun taas kaikissa yli 40-vuotiaiden ikäryhmissä vastaajilla ei ole sen toimivuudesta tietoa.

Esimerkkejä hyvin ja huonosti toimineesta viestinnästä

Vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa yhdistysten välisestä viestinnästä myös omin sanoin. Lomakkeessa kysyttiin: ”Kerro jokin esimerkki järjestösi viestinnästä toisen järjestön kanssa. Voit kertoa erityisen hyvin tai huonosti toimineesta kommunikaatiosta. Kuka kommunikoi, millä välineellä ja miksi?”

Vastaukset noudattelevat vaihtoehtokysymysten linjaa. Sähköpostilistoja ja henkilökohtaisia tapaamisia pidetään toimivina kommunikointikeinoina. **Sähköpostin ongelmana on lähinnä saapuvan postin määrä.** Tärkeät viestit hukkuvat postitulvaan. Joillekin myös IRC tai Messenger toimii erityisen hyvin – toisten ongelmana sen sijaan on, että yhteyttä pitäisi pitää järjestöihin, joissa ei käytetä tietokoneita lainkaan.

Sähköpostin hyviä ja huonoja puolia:

- ”Sähköpostiviestien perille menossa oli ongelmia. Tarkistimme osoitteistot ja **niissä oli paljon vanhentuneita ja väärä osoitteita.** Tarkistimme ja korjasimme osoitteet, jonka jälkeen homma alkoi taas toimia. Ongelma oli se, että yhteistyökumppanit eivät ilmoittaneet muuttuneita yhteystietojaan. Ongelmaa on kuulemani mukaan ollut toisillakin toimijoilla.”
- ”**Ryhmäsähköposteihin ei saa vastauksia,** kun ihmisille tulee niitä niin paljon, että hukkuvat. Itse en edes avaa s-postia, jos otsikko ei ole kiinnostava tai edessä on forward.”
- ”Sähköpostin ongelma on, että **’vastuu siirretään eteenpäin’** laittamalla liikaa viestejä liian laajalla jakelulla. Hyvä tai tärkeä asia saattaa hukkua tiedon tulvaan.”
- ”Sähköpostiviestillä saa helposti useat henkilöt kiinni ja viestit menevät nopeasti perille. Palautetta voi saada nopeastikin takaisin ja tarvittavat muutokset ja päätökset voidaan tehdä lyhyellä aikavälillä tapaamatta toisia.”

”Henkilökohtaiset suhteet ovat kaiken A ja O.”

Henkilökohtaiset tapaamiset toimivat usein hyvin:

- ”Henkilökohtaiset tapaamiset liittotasolla ehdoton muiden liittojen kanssa. Messengerit, yms. sopii paremmin sisäiseen tiedottamiseen, joskin meillä on otettava huomioon myös se, että toistaiseksi monellakaan jäsenellä ei ole edes tietokonetta saati intoa pelata tekniikalla.”
- ”Epävirallinen ryhmä, jossa keskustellaan luovista ja uusista ratkaisuista vapaamuotoisesti. Normaalit roolit ja tittelit jätetään pois ja annetaan palaa. Ryhmälle on keksitty hauska nimikin, joka auttaa hahmottamaan epävirallista toimintaa.”
- ”Tapaamme henkilökohtaisesti hallituksen puheenjohtajien kesken aika paljon ja Facebookin kautta on helppo vaihtaa kuulumisia ja kysellä ajankohtaisista asioista. Sähköposti on usein hidasta, ja sitä tulee paljon, niin se usein unohtuu ja hukkuu muiden asioiden sekaan. **Puhelin on usein helpoin ja nopein tapa hoitaa asia.**”
- ”Järjestöjen pääsihteerit ovat järjestäneet yhteisiä tapaamisia jossa vaihdetaan kuulumisia ja kokemuksia: Ne ovat toimineet hyvin. Kun monet ihmiset kommunikoi eri järjestöistä sähköpostitse niin voi mennä hieman hankalaksi.”
- ”Parhaimmat tulokset saavutetaan yleensä henkilökohtaisten tapaamisten kautta.”

Muita onnistumisia ja ongelmia viestinnässä:

- ”Ensin sähköposti kiinnostuksen kartoittamisessa, sitten henkilökohtainen yhteydenotto tapaamisen sopimiseksi, jonka jälkeen yhteistyöneuvottelu ja alkaneen yhteistyön arviointi molempien osapuolien tekemänä.”
- ”Kommunikoin työni puolesta järjestön kanssa ircin kautta. **Kommunikaatio toimii hyvin, sillä järjestön irc-kanavalla on yli 20 aktiivista käyttäjää.** Saan sieltä siis tarvittaessa nopeaa palautetta.”
- ”Järjestöni halusi järjestää tapaamisen muiden paikallisten opiskelijajärjestöjen kanssa vuoden tapahtumien suunnittelemiseksi. **Yhteystietojen löytäminen oli hankalaa vanhentuneiden nettisivujen vuoksi,** yhteyshenkilöiden tavoittaminen vielä hankalampaa vaikean ajankohdan (alkukesä) vuoksi. Puhelinnumeroita ei saatu, eikä sähköposteihin tullut vastauksia ja lopulta paikalle pääsi vain yksi muiden järjestöjen edustaja.”
- ”Huonoa kommunikointia, kun ‘mahtavampi järjestö’ olettaa, että meidän ei tarvitse osallistua päätöksentekoon, mutta että meitä voi nakittaa ‘ikäviini’ hommiin.”
- ”Kattojärjestö kämmää joka vuosi yhteisistä tapahtumista tiedottamisessa. Ei ole tarpeeksi tekijöitä, homma toimii joskus pyhällä hengellä. Sähköpostiviestejä ei jostain syystä saada lähetettyä ajoissa ja/tai oikeille henkilöille.”
- ”Eräs toinen järjestö oli muutaman kuukauden vanhasta tapahtumasta velkaa järjestöllemme, jossa toimi molempiin järjestöihin kuuluva henkilö. Rahoja pyydettiin takaisin, mutta monen korvan kautta kulkenut viesti ei koskaan tainnut tavoittaa oikeaa, rahoista vastaavaa henkilöä, sillä tämän nimeä tai yhteystietoja ei ollut esimerkiksi nettisivuilla. Tilanne on yhä epäselvä.”
- ”**Perinteinen kirjeposti toimii hyvin,** vaivannäkö kannattaa”
- ”Henkilökohtaiset suhteet ovat kaiken A ja O. Facebook on sellainen väline, jota melkein kaikkien itseään kunnioittavien järjestöjen tulee nykyään käyttää ja se on todella kätevä.”
- ”**Hyvän kommunikaation pohjalla on hyvät henkilösuhteet.** Kun on riittävän tuttu, voi viestiä myös paljon lyhyillä viesteillä kuten sähköpostilla ja tekstareilla. Kun henkilökemia ei toimi, niin on asioitava vain pelkillä asiakirjoilla ja ne eivät edistä vuorovaikutusta.”

9. Lopuksi

Suurin osa kyselyyn vastanneista käytti hyväkseen mahdollisuutta antaa tutkimuksesta palautetta, ja kehitysehdotukset ovatkin arvokkaita uusien tutkimusten suunnittelussa. Enimmäkseen kyselyä pidettiin mielenkiintoisena ja aihetta tärkeänä. Kysymykset saivat vastaajat ajattelemaan oman järjestönsä verkostoitumista ja sen kehittämistä. Myös vinkkejä tulevien tutkimusten aiheiksi annettiin (esim. kansalaisyhteiskunnan kehittäminen).

Kyselyn ongelmiksi koettiin avoimien kysymysten suuri määrä, järjestöjen erilaisuus (esim. yli 200 000 -jäsenen järjestön tai ylioppilaskunnan erityispiirteiden vuoksi joihinkin kysymyksiin oli vaikea vastata). Joissakin järjestöissä verkostoituminen on ollut jo vuosien ajan niin arkipäivää, että kysymyksiä pidettiin hieman yleisluontoisina.

Tutkimus antaa arvokasta tietoa suomalaisten yhdistysten viestinnän ja verkostoitumisen arjesta. Ongelmien löytäminen auttaa löytämään myös ratkaisuja – tai antaa rohkeutta pysyä nykyisissä käytännöissä niiltä osin kuin ne toimivat. Uuteen ei kannata siirtyä pelkän uutuuden vuoksi, ja muiden kokemukset uusista teknologioista ovat tärkeitä erityisesti silloin, kun järjestössä pohditaan oman viestinnän vaihtoehtoja.

eeta η et
.....